

Uitreiking Orde van de Gentse Draak door *De Draak – Vlaams Overleg Gent*

Dankwoord van An De Moor Gent, 13 november 2013

Geachte voorzitter, dames en heren

Hoewel ik mij nu ongeveer een beeld kan vormen hoe een Oscarwinnaar zich moet voelen als hij met dat zo begeerde beeldje vooraan op het podium staat en hoewel ik nu de bijna onweerstaanbare neiging voel om een aantal mensen te bedanken, wil ik hier toch niet aan toegeven. Mijn geliefden hebben mij bovendien afgeraden om Alfred Hitchcock na te doen die, toen hij in 1967 de bekende Irving G. Thalberg Memorial Award ontving, naar de microfoon ging, 'Dankuwel' zei en opnieuw naar zijn plaats in de zaal ging.

Ik wil het in ieder geval zeker niet hebben over het feit dat mijn Vlaamsgezindheid ongetwijfeld beïnvloed is door een vader die in de retorica uit het jezuiëtencollege hier in Gent gesmeten is omdat hij volhield om AVV/VVK bovenaan zijn notities te schrijven. Ik wil u ook niet vervelen met de vermelding dat ik zonder de steun en liefde van mijn moeder bijvoorbeeld nooit aan een universitaire opleiding zou kunnen beginnen zijn. Ik ga hier ook niet vertellen dat ik hier nooit zou gestaan hebben zonder de steun van mijn drie zonen en mijn partner. Of dat ik het zonder de steun van een aantal vrienden nooit had volgehouden. En ik ga hier zeker niet de klemtoon leggen op mijn rode kaken na de vriendelijke woorden van Ghislain Duchateau en prof. Verrept. Dat ik het bestuur van De Draak en het Vlaams Overleg Gent dankbaar ben voor deze eer is zo vanzelfsprekend, dat ik ook deze dankbetuiging bewust hier weglaat.

Ik wil u veel liever – om te beginnen - even meenemen naar mijn werkwereld, nl. de Hogeschool-Universiteit Brussel en KAHO Sint-Lieven. Enige tijd geleden was ik uitgenodigd voor een gastcollege van de NGO Ontmoet Afrika in het kader van een ontwikkelingsproject in Afrika voor onze studenten in de lerarenopleidingen. Tot mijn grote verbazing vertelde de man de aanwezige studenten hoe ontzettend belangrijk het is om respect te hebben voor de identiteit van elk volk, eender waar ter wereld. Hij had dat onder meer daags voordien gezien - vertelde hij - tijdens een internationale ontmoetingsweek voor studenten. Op de laatste avond kregen alle jonge mensen per land het woord om een boodschap mee te geven aan de andere jongeren. Allemaal hadden ze zich verkleed in de typische klederdracht van hun land of regio. Allemaal stonden ze met hun nationale of regionale vlag in de hand. Allemaal begonnen ze met hun nationale volkshymne mee te zingen. Eén land viel ontzettend uit de toon en gaf zo een ongelooflijk belachelijke indruk. Omdat u ongetwijfeld nooit de naam van het land kunt raden, verklap ik u het antwoord.

Op het podium kropen 2 studenten ... met een Jupilerhoed op, ontwikkeld voor het Wereldkampioenschap voetbal. Op de achtergrond klonken de eerste klanken van de Brabançonne die na enkele tonen overgingen in rapgeluiden in een gelukkig voor de aanwezigen onverstaanbare scabreuze taal. Mijn gastdocent van Ontmoet Afrika – een organisatie die je nochtans moeilijk van rechtse sympathieën kunt beschuldigen – vertelde dat hij diepbeschaamd was in zijn jonge landgenoten.

Waarom hebben wij Vlamingen het vaak zo moeilijk met iets wat wereldwijd in andere landen zo evident is, namelijk de eigen identiteit?

De Syrische moslim en cultuurfilosoof Bassam Tibi stelt in zijn boek "*Europa zonder identiteit? De crisis van de multiculturele samenleving.*" (1998) dat een dialoog pas mogelijk is wanneer culturen zelfbewust hun eigenheid of identiteit verdedigen én uitdragen. Het is m.a.w. in ons eigen belang

om als volleerde publieksdiplomaten onze Vlaamse identiteit in Vlaanderen en daarbuiten uit te dragen. Daarom ook dat wij met onze Beweging Vlaanderen-Europa zoveel investeren in publieksdiplomatie. Mijn boodschap is altijd dezelfde: “Het is niet op de eerste plaats de omvang van een cultuur die telt, maar de cohesie ervan, de samenhang, het bewustzijn van een gezamenlijke identiteit. Art. 3 van de statuten van de vzw Vlaanderen-Europa zegt daarom: “De vereniging zet zich prioritair in voor een open Vlaamse identiteitsbeleving, die Vlaams zelfbewustzijn koppelt aan internationale oriëntatie en positieve interactie met andere culturen.”

Geachte dames en heren

Dat verhaal is in Vlaanderen nog altijd geen populair verhaal ook al is het thema ‘identiteit’ populair vandaag. (U ziet hier 2 uitnodigingen voor debatten rond dit thema.)
Ik betreur het wel dat een aantal politici daarbij een wedstrijdje ‘Belgisch nationalisme’ tegen ‘Vlaams nationalisme’ spelen en alles op alles zetten zodat we tegen 25 mei 2014 met de driekleur zouden zwaaien en de Branonne zouden zingen.
Ik betreur het dat veel Vlamingen hun Vlaamse fierheid hebben verloren of zich niet durven uiten als Vlaming en ... Nederlandssprekend.

“Vertel me hoe je spreekt en ik vertel je wie je bent”: dat taalgebruik onlosmakelijk met identiteit is verbonden, is niet alleen voor stoffige wetenschappers een uitgemaakte zaak.
Een moedertaal is een gift. We hebben hem spelenderwijs geleerd en we spreken hem, bijna zoals we ademen. Die taal is daardoor een deel van onze identiteit en niet alleen een voertuig van communicatie. Ons denkvermogen wordt erdoor gestuurd, onze ervaringen worden erin opgeslagen en onze gedachten worden erin uitgedrukt.
Spreken doen we allemaal en taal is wat ons bindt. Dit is niet overal het geval. In de Balkan bv. spreken de Serven en de Kroaten min of meer dezelfde taal. Het is de godsdienst die de kern vormt van hun etnie. Hetzelfde geldt voor de Ieren. Zo kan het perfect dat een Ierse extremistische nationalist niet eens Iers spreekt. Het wezenlijke is dat hij katholiek is. Bij het Joodse volk is het de afstamming (geboren uit Joodse moeder), niet de godsdienst. Bij ons geldt: “De taal is gans het volk”, om het met de woorden van Prudens Van Duyse te zeggen.

2

Intussen lezen we verontrustende berichten, denk maar aan een aantal artikels in De Standaard van vorige week. Eén op zes laatstejaars scoort slecht voor Nederlands, hogeronderwijsinstellingen moeten taaltesten invoeren en voor taalondersteuning zorgen, het dialect verdwijnt, het Standaardnederlands evolueert anders in Nederland dan in Vlaanderen, de tussentaal neemt toe evenals de verengelsing terwijl het respect voor het Nederlands blijkbaar daalt.

Taal beweegt, zoveel is duidelijk. Maar waar gaan we naartoe? Volgens sommige filologen is één evolutie duidelijk: binnenkort bestaat Standaardnederlands enkel nog op papier.

De vraag is dubbel: kunnen we daar iets aan doen? Moeten we daar iets aan doen?
Mijn antwoord op beide vragen is ondubbelzinnig en zonder aarzeling: Ja!
Bedenk hoe we in Vlaanderen hebben moeten vechten voor Nederlandstalig hoger onderwijs. Weet dan dat ook in lerarenopleidingen sommige ‘progressievelingen’ van plan zijn om de tussentaal als voertaal in het gesproken en geschreven taalgebruik te aanvaarden. Ik vraag hen: “Waar, beste hoogleraren, is uw taaltrots als u uitlatingen aanvaardt en wil begrijpen zoals: “Weet te? Ik denk ekik da’m da ni goe versta” (vertaald: Weet je? Ik denk dat hij dat niet goed verstaat.”). U geeft daarmee toe aan een niet onschuldige taalontwikkeling die diverse bevolkingslagen overslaat en misprijst. U geeft daarmee toe aan een gebrek aan respect voor uw moedertaal. Bovendien: taal is meer dan vertier.

Geert Van Istendael, de ontwerper van het begrip ‘Verkavelingsvlaams’ en die vindt dat ze ‘mijn taal, het Nederlands, bedreigt, en haar voedingsbodem, het dialect, vertrapt’, legde de vinger op de zere plek: “Gijle preekt wel emancipatie, maar in feite breekte d’emancipatie”.

En hebt u er al eens bij stil gestaan dat al die Nieuwe Vlamingen die uit alle hoeken van de wereld komen alleen maar in het Nederlands elkaar echt kunnen leren kennen en alleen zo kunnen vermijden dat ze opgesloten worden in een eigen taal en cultuurgetto?!

Welke taal kunnen en zouden dus al nieuwe Vlamingen uit de islamlanden, Oost-Europa of Zuid-Amerika het best aanleren om met de Vlamingen en de andere Nieuwe Vlamingen te kunnen praten en samenleven? Inderdaad het Nederlands! Wat een uitgesproken kans om onze taal te herbronnen, er een wereldtaal van te maken en zo ook onze identiteit uit te dragen.

De oproep vorige week in tal van media in het kader van de week van de taal verdient daarom navolging, van ons allemaal: er is nood aan meer discipline, aan meer beleefdheid, aan meer respect bij het hanteren van het Nederlands.

Want met de taal is het als de rest van het - beschaafde - leven. Je gaat niet in lakschoenen langs de zee wandelen, en niet in badpak door de straten. Je draagt een T-shirt en jeans om te winkelen. Je kleedt je flamboyant of hip of uitdagend om naar een feest of een fuif te gaan. Zo gebruik je pittige dialectwoorden of elegant Nederlands naargelang van de gelegenheid.

Natuurlijk vraagt het een inspanning om een taal goed te leren, maar dat geldt voor alles. Als je wil dat je kinderen later plezier beleven aan muziek, laat je ze ook niet met ellebogen op de pianotoetsen tekeergaan.

Om te vermijden dat het Nederlands ten dode is opgeschreven, wil ik hier daarom graag een oproep doen voor meer taalfierheid, meer taalwaakzaamheid, meer taalzorg. Voor steun ook om op te komen voor een degelijk cultuurtaalbeleid. Zodat de tekenfilms van Walt Disney niet meer in het Vlaams en het Nederlands moeten nagesynchroniseerd worden, zodat de gps niet of een Vlaamse of op een Nederlands taalmodule moet ingesteld worden, zodat Nederlandse en Vlaamse TV-programma’s niet meer ondertiteld moeten worden, zodat programmamakers bewust aandacht besteden aan de taal van hun acteurs die nu overwegend met een flink Brabants-Antwerps gekleurd Verkavelingsvlaams spreken.

Het initiatief van 'De Draak' om elk jaar een jonge Gentse handelszaak te bekronen die haar Nederlandstalige karakter beklemtoont, is daarom zonder meer schitterend. Want: woorden wekken, voorbeelden strekken. We krijgen zo ook het levende bewijs te zien dat het Nederlands wel sexy, vermakelijk, muzikaal, poëtisch en commercieel aantrekkelijk kan zijn. Denk maar aan de laureaten van de voorbije jaren zoals de ‘Wasbar’ of ‘De Deurdenker’ (bedacht door een fabrikant van kwaliteitsvoordeuren).

Geduldige toehoorders

Mag ik afronden met een verwijzing naar de Franse schrijver Amin Maalouf? Hij is afkomstig uit Libanon dat je naast ons land ook gerust een vergaarbak van identiteiten mag noemen. Maalouf heeft naast zijn grote romans een klein meesterlijk essay geschreven, ‘Les identités meurtrières’. Hij waarschuwt ons. Probeer niet samen te vallen met één enkele, met één zuivere identiteit, zegt hij. Ieder van ons is de som van wat hij noemt ‘aanhorigheden’.

We horen thuis in verschillende landschappen en daar is niets mis mee, integendeel. Eén uitgezuiverde identiteit leidt al gauw tot moord en doodslag - denk aan Libanon of Noord-Ierland of ex-Joegoslavië.

Wij zijn gelukkig een vredelievend volk. Ik voel mij daarom - in een omgekeerde volgorde van belangrijkheid - wereldburger, Europeaan, Vlaming, Lokeraar maar ook nog altijd geboren en getogen Gentenaar. Deze laatste identiteit wordt vandaag nog versterkt. Dat ik mag toetreden tot

de ‘Orde van de Gentse Draak’ geeft mij namelijk – om het met een Fins woord te zeggen - veel ‘sisu’: wilskracht, moed en volharding om nog jarenlang verder op diezelfde nagel te kunnen blijven kloppen.

Mijn dankbaarheid naar het bestuur van De Draak daarvoor is zo vanzelfsprekend, dat ik het hierover niet meer wil hebben. Wel wil ik er deze slotwoorden nog aan toevoegen: dank u voor uw aandacht!

An De Moor
Kluisstraat 23
9160 Lokeren
adm.ave@skynet.be